

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta

Asia: VNS 5/2026 vp Valtioneuvoston selonteko liiallisen alijäämän korjaamisesta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta pyytää Talouspolitiikan arviointineuvostolta kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selonteosta liiallisen alijäämän korjaamisesta.

Kommentoimme tässä lausunnossa lyhyesti liiallisen alijäämän tilanteen korjaamiseksi tehtyjä toimia sekä niihin liittyviä julkisen talouden näkymiä perustuen valtioneuvoston selontekoon liiallisen alijäämän korjaamisesta (VNS 5/2026 vp). Selonteko vastaa uudistetun finanssipoliittisen lain 6 § 3 momentin veloitteeseen.

Selonteon taustalla on Euroopan unionin neuvoston päätös Suomen liiallisen alijäämän menettelyn käynnistämisestä sekä vaatimus antaa selonteko suositusten mukaisiin tai niitä julkistaloudellisilta vaikutuksiltaan vastaaviin toimenpiteisiin ryhtymisestä. Neuvoston Suomelle tammikuussa 2026 asettama korjaava nettomenopolku rajoittaa nettomenojen¹ kasvun enintään 1,3 prosenttiin vuonna 2026, 1,5 prosenttiin vuonna 2027 ja 1,8 prosenttiin vuonna 2028. Liiallisen alijäämän tilanne tulee neuvoston suosituksen mukaan korjata viimeistään vuonna 2028.

Talouspolitiikan arviointineuvoston arvio korjaavista toimista

Hallituksen päättämät sopeutustoimet pienentävät valtion menoja selonteon perusteella noin 3,7 miljardilla eurolla vuoden 2026 tasossa (n. 1,3 % suhteessa bruttokansantuotteeseen) ja vaikutus kasvaa 1,5 prosenttiin BKT:stä vuoteen 2028 mennessä. Selonteon perusteella Suomi noudattaisi korjaavaa nettomenopolkua vuonna 2026, kun huomioon otetaan vuoden 2025 nettomenojen supistuminen sekä puolustuspoikkeuslausekkeen tarjoama jousto. Näiden arvioiden perusteella vuoden 2026 nettomenotasoon kohdistuvat toimet täyttävät vaatimukset, mutta vain niukasti.

Vuoden 2027 tilanne näyttää tässä vaiheessa merkittävästi haastavammalta. Valtiovarainministeriön kevään 2026 itsenäisen ennusteen mukaan nettomenot kasvavat 3,3 %, kun korjaavan polun sallima kasvu on 1,5 %. Kumulatiivinen poikkeama valvontatilillä² kasvaa 1,7 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen v. 2027 ja kasvaa edelleen 2,4 prosenttiin v. 2028. Tähän perustuen toistaiseksi päätetyt toimet eivät vaikuta riittävältä vuoden 2026 jälkeen. Tämä on nähtävissä myös julkisen velan kehityksessä, joka valtiovarainministeriön kevään ennusteen mukaan tulee tänä vuonna ylittämään 90 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kasvaneisiin puolustusmenoihin perustuvan kansallisen poikkeuslausekkeen viimeinen voimassaolovuosi on 2028, joten vallitsevan tilannekuvan mukaan vuonna 2029 palataan EU-sääntökehikon määrittämiin tiukempiin vaatimuksiin.

---

¹ Nettomenoilla tarkoitetaan EU-lainsäädännössä julkisen talouden kokonaismenoja, joista on vähennetty korkomenot, harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, suhdanneluonteiset työttömyysmenot, EU-rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvat kansalliset menot sekä kertaluonteiset toimenpiteet.

² Valvontatili on kirjanpidollinen elementti EU:n finanssipoliittisessa kehikossa, jolle kirjataan vuosittaiset poikkeamat neuvoston hyväksymältä nettomenopolulta.

Valtioneuvosto mainitsee selonteossaan kehitykseen kielteisesti vaikuttavina tekijöinä globaalin epävarmuuden kasvun, Lähi-idän kriisin aiheuttaman taloudellisen epävarmuuden sekä ennakoitua korkeamman inflaation. Nämä ovat sinänsä perusteltuja näkökohtia, mutta niiden painoarvo komission kokonaisarviossa on epävarmaa. Samalla luottoluokituskäytännön muuttuminen negatiiviseksi korostaa tarvetta rajoittaa julkisen talouden alijäämiä myös epäsuotuisissa olosuhteissa.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että hallituksen toimet ovat olleet oikeansuuntaisia, mutta riittämättömiä takaamaan liiallisen alijäämän menettelyn mukaisen korjauspolun noudattamisen vuoden 2026 jälkeen. On hyvä myös huomioida, että hallitus on tehnyt kautensa aikana myös nettomenotasoa kasvattavia toimia, jotka selonteossa sivuutetaan. Valtiovarainministeriön arvion mukaan korjaavan polun noudattaminen vuonna 2028 edellyttäisi noin 2,7 miljardin euron sopeutusta. Vuoden 2027 eduskuntavaalien jälkeen muodostettavalle hallitukselle jää siten merkittävä vastuu sekä Suomen liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisesta tavoitevuoteen 2028 mennessä että julkisen talouden laajemmasta tasapainottamisesta.

Lisätietoja Talouspolitiikan arviointineuvosto

puheenjohtaja Niku Määttänen, niku.maattanen@helsinki.fi

pääsihteeri Jenni Jaakkola, jenni.jaakkola@vatt.fi

vanhempi ekonomisti Jonne Lehtimäki, jonne.lehtimaki@vatt.fi